

adoption

& samfund

Til ministre, ordførere, partiledere og politikere

Låsby den 4. april 2019

Til venlig orientering vedlægges som bilag vores pressemeddelelse af 2. april 2019.

Hvorfor kontakter vi netop dig? Fordi vi frygter, at man er ved at begrave adoption som en god familieform i Danmark!

Vi uddyber i det følgende vores holdninger, ideer og tanker, og vi kommer med konkrete forslag til en fremtidig model på adoptionsområdet. Vi håber meget, at det kan fange din interesse!

Baggrunden skal findes her:

Uddrag af Satspuljeaftalen fra november 2018:

”International adoptionsformidling.

Der er sket en række væsentlige ændringer i formidlingsbilledet for international adoption siden indgåelsen af den politiske aftale fra 2014 om et nyt adoptionssystem i Danmark. Disse ændringer har skabt et væsentligt ændret økonomisk grundlag for international adoption. Aftalepartierne er derfor enige om, at der afsættes midler til at understøtte den nuværende struktur for international adoptionsformidling og til at undersøge, hvordan der kan skabes en bæredygtig struktur for formidlingsopgaven. Der afsættes i alt 3,1 mio. kr. i perioden 2019-2020.”

På baggrund af satspuljeaftalen og et tydeligt økonomisk nødråb fra Danish International Adoption (DIA) udførte Ankestyrelsen (AST) og Børne- og Socialministeriet det i pressemeddelelsen omtalte kommissorium.

Adoption & Samfunds kommentarer hertil:

- Vi anerkender DIA's svære økonomiske udfordringer som følge af det kraftigt faldende antal ansøgere og ønsket om, at der stilles en form for tilstrækkelig garanti for DIA's fremtidige adoptionsarbejde, et arbejde der forhåbentlig rækker langt ud over 2020, så international adoption til Danmark kan sikres – uanset hvilken form og model, der endelig måtte blive besluttet.
- Vi kan være meget i tvivl om, om den danske regering og Folketinget inderst inde ønsker, at international adoption til Danmark skal ophøre? Gør man det? Eller skal det lukkes ned?
- Hvis man ønsker et stop:
  - Ønsker regeringen og Folketinget, at vi i stedet skal ”tilbyde”, at surrogater, rugemødre, børnehandlere eller det, der er endnu værre, er de eneste faktiske alternativer til biologisk fadderskab eller adoption?
- Der savnes desuden en meget vigtig undersøgelse af de bagvedliggende årsager til den voldsomme nedgang i antallet af adoptioner og antallet af ansøgere, faktisk findes der ingen dokumenteret undersøgelse heraf:

- Hvorfor er der så få, især siden 2013/14, der vil ansøge om international adoption her i Danmark, hvor andre lande vi ofte sammenligner os med, som f.eks. Norge, har oplevet en stigning i ansøgertallet, og de andre nordiske lande reelt oplever et langt mindre dramatisk fald, såvel for antal ansøgere som gennemførte adoptioner? Man kunne bl.a. undersøge:
  - Skyldes faldet gebyrernes størrelse i Danmark, som faktisk varierer mellem 180.000 og knap 300.000 kr. afhængigt af land?
  - Er det pga. mediernes meget intense (og utålelige skandale-) fokus på de meget få sager, hvor der går noget galt, et fåtal ud af mere end 20.000 adoptioner til Danmark?
  - Hvor er de gode og positive adoptionshistorier blevet af?
  - Skyldes faldet i ansøgninger, at de biologiske muligheder for kunstig befrugtning er blevet meget bedre?
  - Hvad betyder det, for de mange velfungerende adoptivfamilier og adoptanter, at de alle igen og igen, bliver mistænkeliggjort af visse udenlandske organisationer, der åbenlyst og under dække af at være såkaldte "researchere" overtræder nationale og internationale regler og ikke mindst GDPR, og hvis legitime interesser ingen synes at finde interessant at belyse?
    - Et konkret eksempel: I en nylig udseendelse om et forlængst nedlagt børnehjem i Indien viste TV2 udsendelsen den pågældende "researcher" - uden at tilstedeværende danske journalister eller andre greb ind - stå og bladde i personlige og fortrolige adoptionsdokumenter på børn adopteret til Danmark, så nu er de helt åbenlyse spørgsmål:
      - Hvornår kontakter den pågældende mon de pågældende børn/unge/voksne med fotos af deres efterladte papirer?
      - Skal det ikke politianmeldes, at den pågældende "researcher" bevisligt tiltager sig adgang til personlige oplysninger i en adoptionssag?
      - Vil den danske regering eller Folketinget stoppe dette, eller skal Adoption & Samfund foretage en sådan anmeldelse?
      - Hvornår stopper denne udstilling af unge adopterede og deres familier?
  - Er det blevet for vanskeligt at blive godkendt til at adoptere et barn født i udlandet, når over en tredjedel af de nuværende ansøgere faktisk - og ikke mindst statistisk - får afslag, oftest pga. for ringe ressourcer?
  - Skal adoption i Danmark kun være for de meget velstillede, der kan og vil betale et beløb mellem 180.000 og 300.000 for at adoptere et barn?
  - Hvorfor er Børne- og Socialminister Mai Mercado tavs nu? Ministeren har ellers tidligere udtalt sig klart imod, at adoption kun skulle være for eliten. Ministeren har - trods vores gentagne henvendelser - været helt og aldeles tavs!
  - Ja, adoption er et niche-område, men ikke desto mindre vigtigt: Det handler kun om at allerede fødte børn ude i verden får en god familie!
- Der er i undersøgelsen ingen (!) inddragelse af adoptanter og adopterede fra Adoption & Samfund – hvorfor ingen inddragelse af organisationer for unge adopterede, f.eks. Adoption & Samfund Ungdom (ASU)?
- Undersøgelsen foretages alene af interne embedsmænd fra AST, der fortrinsvis fører tilsyn med DIA, men slet ikke er involveret i det praktiske adoptionsarbejde med alt, hvad det indebærer af relationsopbygning, kulturel forståelse og meget andet.
- Tidsplanen er meget forceret, slutdato i sommer 2019.
- Adoption & Samfund har igennem årene, i flere forskellige samarbejder med flere af Folketingets partier foreslået forskellige konkrete modeller for en finansiering af adoptionsområdet, herunder har vi samarbejdet med flere partier om konkrete beslutningsforslag i Folketinget. Disse beslutningsforslag indeholdt bl.a.:

- En forhøjelse af adoptionstilskuddet, så det i højere grad matcher de andre nordiske landes økonomiske tilskud til de kommende adoptanter.
- En taxameter-/klippekortmodel, hvorefter de barnløse selv måtte vælge, om de ville gå efter fertilitetsbehandling og/eller adoption.
- En kortlægning af de ikke ubetydelige økonomiske omkostninger ved tilbud om fertilitetsbehandling i det offentlige regi.

Hvad tror Adoption & Samfund kommer til at ske nu? Vi forestiller os, at en eller flere af de følgende modeller kunne blive fremlagt af AST:

1. Uændret model:
  - a. Den er ikke bæredygtig, jf. DIAs brev til ansøgerne i marts 2019, man vil efter 2020 mangle midler til at gennemføre arbejdet med de eksisterende adoptionssager
  - b. Modellen vil medføre priser pr. adoption på omkring 400.000-500.000 kr.
  - c. Konsekvens: De facto afskaffelse af international adoption

2. Model "A la Island", som Adoption & Samfund tidligere har foreslået:
  - a. En form for driftstilskud af en størrelsesorden, der endegyldigt, hvis ikke helt eliminerer, så i det mindste minimerer, ansøgernes økonomiske risiko
  - b. Driftstilskuddet skal sikre at, der er en vis kritisk masse for DIA til at kunne videreføre en bæredygtig organisation, der dels kan matche de udsving, der er i formidlingsopgaven, og dels de myndighedskrav man stilles overfor i Danmark

3. 100% statslig model, som er underlagt AST:
  - a. Det vil give en række udfordringer med oprindelseslandene, der i flere tilfælde foretrækker at samarbejde med en NGO og netop ikke en statslig institution
  - b. Modellen er vanskelig gennemførlig, og den vil i givet fald skulle indføres over flere år, således at viden og erfaring fra DIA's mangeårige arbejde med adoption evt. kan videreføres.
  - c. Konsekvens: De facto afskaffelse af international adoption til Danmark.

Om de nuværende godkendelsesrammer:

Godkendelsesrammen for adoptivbarnet er meget, meget bred til trods for, at de børn, der kommer i forslag, ifølge det oplyste fra DIA, fortsat er ganske som tidligere, såvel alders- som helbredsmæssigt. Der findes os bekendt ikke dokumentation for, at børnene generelt er ældre eller i dårligere helbredsmæssig stand end før ændringen i godkendelsesrammerne, der trådte i kraft 1. januar 2016.

Vi oplever desværre fra medlemmerne, at de udsættes for et ikke ubetydeligt pres for at "acceptere" vilkår, der uomtvisteligt går længere end de vejledende regler foreskriver, herunder i hvilket omfang den ene forælder skulle kunne forventes at opgive sin erhvervskarriere helt eller delvist!

Ankestyrelsen har af uvisse - og i hvert fald for os af hidtil ukendte - årsager endnu ikke ønsket at foretage en evaluering af godkendelsesrammerne for barnet. Dette blev senest bekræftet ved et møde i AST i slutningen af 2018. Adoption & Samfund, og repræsentanter for DIA, lægelige eksperter og andre, forventede at en evaluering var selve hensigten med det pågældende møde, men det var det desværre ikke.

Adoption & Samfund har den klare opfattelse, at de nuværende og meget brede godkendelsesrammer har de følgende alvorlige konsekvenser for ansøgerne, adoptivbarnet, DIA, de lokale kommunale tiltag og støtteforanstaltningerne:

1. Der er en for ansøgerne helt uoverskuelig bredde i, hvilke helbredsmæssige forhold man skal kunne/ville acceptere som ansøgere, og det kan helt klart skræmme mange ellers særdeles velkvalificerede og -motiverede ansøgere helt væk, og de vælger erfaringsmæssigt derfor så i stedet surrogat-/rugemødre eller andre muligheder, lovlige eller ej, og uanset de personlige og økonomiske omkostninger for alle parter!

- a. Hvorfor må det ikke være OK at sige, at man er klar til et barn med HIV-smitte, på grund af ansøgernes faglige baggrund, det kunne være som f.eks. læge eller lignende?
  - b. Hvorfor må man ikke ønske, at barnet har klumpfod eller læbe-/ganespalte, fordi man faktisk har erfaring med det og dermed nok også ressourcerne til det?
  - c. Der kan gives mange flere eksempler på lignende ønsker og situationer.
2. Det handler ikke om ikke at være rummelig, men om at være helt realistisk om egne og familiens ressourcer og dermed kærligheden til barnet, så adoptionen altid er til barnets bedste.
  3. Ansøgerne rammes af en tydeligt stigende afslagsprocent de sidste år, og afslagsprocenten er senest på hele 37% af alle ansøgere i 2016 og 2017! Begrundelsen for afslag i fase 3 er ressourcer, og her er tallet hele 26% af afslagene i 2017.
  4. Der er ingen (altså 0 ansøgere), der har sagt nej til et barn i forslag, efter indførelsen af de nye godkendelsesrammer for barnet, og man er nødt til ganske nøje at overveje, om dette er i barnets tarv? Kan man mon risikere, at et barn havner i en familie, der har "gabt" over for stor en opgave? Det er vores klare opfattelse, at dette ikke kan udelukkes.
  5. Hvad er baggrunden for, at man ikke i højere grad lytter til ansøgernes ressourcer og ønsker, fremfor at alle skal kunne klare alt?
  6. Hvor er evidensen for, at disse godkendelsesrammer er til barnets bedste, altså baseret på erfaringerne siden de trådte i kraft i 2016?

Som konsekvens af ovenstående betragtninger foreslår Adoption & Samfund en ny og alternativ model, der medfører en grundlæggende ændret ansvars- og opgavefordeling på væsentlige elementer på adoptionsområdet. Vi vil uddybe vores forslag i det følgende:

Økonomien: Vi foreslår en økonomisk model "à la Island":

- DIA skal tildeles et fast årligt driftstilskud, der sikrer, at organisationen, uanset udsving i ansøgertal og antal af gennemført adoptioner, til stadighed kan arbejde på, at børn, der er opgivet af deres biologiske forældre, og hvor der ikke er muligheder for en tilfredsstillende og varig kontakt med familie og/eller plejefamilie, får en mulighed for at få en ny familie i Danmark.
- Det nuværende adoptionstilskud afskaffes.
- Ansøgerne betaler alene for de faktiske udgifter i forhold til oprindelseslandets krav til - i vilkårlig rækkefølge - dokumentation, socialrapporter, legalisering, oversættelser, erklæringer og dokumenter mv.
- Ansøgerne bærer selv omkostningerne i forbindelse med hjemtagelsen af barnet, dvs. rejse- og opholdsomkostninger, ferie/orlov, og disse vil variere fra land til land.

Viden: Adoption & Samfund foreslår, at der etableres et Videns- og Kompetencecenter for Adoption.

Centrets opgaver og ansvar bl.a. vil være:

- At indsamle og formidle viden og erfaring med alle adoptionsrelaterede områder.
- At være ansvarlig for etablering af nye og mere realistisk tilpassede godkendelsesrammer samt evalueringen heraf i tæt samarbejde med oprindelseslandene og disses centrale myndigheder, organisationer og kontakter.
- At være overordnet ansvarlig for de adoptionsforberedende kurser, der fremover planlægges, gennemføres og udvikles i samarbejde med alle interessenter på adoptionsområdet.
- At sikre at faserne i godkendelsesprocessen til stadighed evalueres og tilpasses i forhold til eksisterende rammer og vilkår, og ikke mindst de faktuelle forhold i oprindelseslandene, herunder ændringer i de lokale sociale forhold og kulturelle forudsætninger.
- At være overordnet ansvarlig for pre- og post adoption services (herefter samlet betegnet PAS) rådgivningen, der udvides yderligere til at være "livsvarigt", idet adoption er en livslang proces, og PAS

udbygges i takt med at yderligere faglige og sociale erfaringer indhentes, herunder erfaringer med og ønsker om grader af åbenhed i adoption.

- At være ansvarlig for uddannelses- og rådgivningstilbud til fagpersoner samt sikre, at der til stadighed er relevante og tidssvarende tilbud til fagpersoner, der møder adopterede og adoptanter, samt biologiske familier, der må forventes at få en stadig større betydning for den adopterede og dennes familie i takt med udvikling af nye kontaktmuligheder, sociale medier, DNA-tests, søgning efter rødder osv.
- At igangsætte relevante forskningsprojekter, i tæt samarbejde med VIVE, til belysning af hvordan det går de adopterede, ikke mindst i sammenligning med institutionaliserede børn og unge, uden reelle tilfredsstillende kontakter til voksne, familie og andre.
- At være ansvarlig for det såkaldte "Tekniske PAS", der omhandler det at søge rødder: Opgaven og ansvaret skal placeres her, så det ikke længere påhviler og bebyrder DIA, der skal fokusere på formidlingsopgaven.
- At være ansvarlig i Danmark for den årlige begivenhed "Nordic Adoption Joy Week", efter finsk forbillede, hvor de nordiske lande samarbejder om at udbrede det budskabet om adoption som en god familief orm.
- At medvirke til udarbejdelse af kommunikationsmaterialer og kampagner, der understøtter tanken om adoption som en god familief orm.
- At søge fonds- og andre midler til at finansiere disse tiltag.
- Der skal desuden oprettes en instans, der alene skal fokusere på barnets/den unge adopteredes rettigheder = Den adopteredes ambassadør, som taler barnets/den unge adopteredes rettigheder i vigtige og fundamentale livskriser og usikkerhed om identitet, ønske om rejse for at søge biologisk ophav og meget andet
- Adoption & Samfund har tidligere foreslået oprettelse af et sådan Center, og foreslået en forankring under Ankestyrelsen men vi er indstillet på at drøfte en anden hensigtsmæssig forankring i lyset af de nyeste strukturelle ændringer på Familieretsområdet efter nedlæggelsen af Statsforvaltningen

Adoption & Samfund har allerede for mere end 10 år siden foreslået, at der oprettes et videns-, formidlings- og kompetencecenter for adoption, som ifølge vores beregninger dengang og nu, kan etableres for forholdsvist få midler.

Nationale adoptioner: Adoption og Samfund foreslår, at nationale adoptioner ligestilles med internationale adoptioner:

- Dette vil medføre, at nationale adoptioner skal omfattes af samme regelsæt, dvs. gennemførelse af samtlige faser i den adoptionsforberedende proces, altså fase 1-4 inklusive gennemførelse af de adoptionsforberedende kurser i fase 2.
- Nationale adoptioner skal omfattes af de samme PAS tilbud som internationalt adopterede, før, under og efter adoptionen
- Matchningen skal ikke længere gennemføres i et subjektivt forløb i Adoptionsnævnet med processer, der knap er ændret siden Mødrehjælpens etablering, men flyttes til DIA, der har de nødvendige evner og erfaring

Samling af erfaringer med børnenes faktuelle (helbreds-) oplysninger og reelle helbredsmæssige tilstand i fase 4:

- Det vurderes, at der i dag er for lille eller rettere ingen vidensdeling mellem f.eks. DIA og planlægningen af indholdet af de adoptionsforberedende kurser.
- Vi foreslår derfor, at lade DIAs erfaringer med de konkrete og de faktiske hjemtagne børns helbredsmæssige tilstand og oplysninger samt de efterfølgende erfaringer med adoptivforældrenes reelle usikkerheder og spørgsmål indgå i adoptionsgodkendelsesprocessens fase 4
- Der kan det sikres, at den helt konkrete forberedelse til at modtage et helt konkret barn grundlæggende kan forbedres betragteligt, ved i praksis at anvende allerede kendt viden fra virkelige sager om faktiske hjemtagne børn.

Nordisk samarbejde om adoptioner i fremtiden: Adoption & Samfund foreslår en Nordisk Adoptionsformidling:

Det bør overvejes og undersøges juridisk/praktisk, om det, for at sikre adoptioner i fremtiden i Norden, vil være en mulig løsning at tilbyde en fælles nordisk løsning for adoptionsformidling mv. i NAC (Nordic Adoption Council) regi?

Vi stiller os naturligvis til rådighed for en samtale om alt dette. Vi må gøre en indsats, hvis vi i Danmark fortsat ønsker at have adoption som en mulig familieform.

Med venlig hilsen

Michael Paaske
Landsformand

adoption
& samfund

Klanghøj 47
8670 Låsby

Bilag: Adoptions & Samfunds pressemeddelelse af 2. april 2019:

Er embedsmænd i fuld gang med at afskaffe adoptioner til Danmark?

Det frygter Adoption & Samfund er ved at ske!

I et netop offentliggjort kommissorium for en undersøgelse af en økonomisk bæredygtig model på adoptionsområdet fremgår, at embedsmænd fra Ankestyrelsen (AST) og Børne- og Socialministeriet skal udforme forslag til en ny model. Der er absolut ingen inddragelse af adopterede og adoptanter og efter kommissoriets ordlyd kun en stærkt begrænset involvering af andre interessenter. Embedsmændene fra AST, der fortrinsvist træffer afgørelser i ankesager og herudover fører økonomisk og juridisk tilsyn med DIA, Danish International Adoption, den danske formidlende organisation, har absolut ingen praktisk erfaring med det særdeles vigtige adoptionsfaglige arbejde. Dette arbejde foregår med stor integritet, i et tæt samarbejde og i tillidsfuld og respektfuld dialog med de lande, myndigheder og organisationer, som adoptivbørnene kommer fra, herunder med den dybeste forståelse for barnets oprindelse, biologisk slægt mv.

Undersøgelsen af adoptionsområdet blev igangsat allerede den 1. januar, altså længe før kommissoriet blev færdigt (26. februar) men først kommunikeret til offentligheden den 18. marts 2019. Undersøgelsen skal være afsluttet nu til sommer, hvilket må anses for at være stærkt forceret i forhold til at sikre en bæredygtig model for international adoption til Danmark.

Adoption & Samfund er meget chokerede over at erfare, at det kun er embedsmænd, uden nogen form for inddragelse af adopterede og adoptanter, der skal komme med et forslag til en model. Det er trods alt adopterede, adoptanter og DIA, der har den største erfaring og dermed kompetencen?

Vi har brug for en velgennemtænkt model, hvor samtlige interessenter, herunder adopterede og adoptanter er inddraget. Det virker desuden juridisk stærkt betænkeligt, og i bedste fald med ganske forudsigelige risici, at de samme embedsmænd, der senere skal fortolke og kontrollere området, også er dem, der udfærdiger reglerne. Det kan blive enden på adoption til Danmark!

Adoption & Samfund appellerer derfor til, at de danske myndigheder tager foreningens betragtninger til efterretning og indkalder samtlige interessenter på området til et dialogmøde, hvor parterne kan bidrage med deres holdninger til, hvordan vi får etableret et nyt og bæredygtigt system, som har barnets tarv i højsædet.

Adoption & Samfund har udarbejdet helt konkrete forslag, som vi i den kommende tid vil dele med relevante ministre, ordførere, udvalgsformænd og – medlemmer samt øvrige politikere og interessenter.

Yderligere oplysninger:

Michael Paaske, Formand, Adoption & Samfund, tlf. 23 89 71 51, mjp@adoption.dk

Sanne Nyvang, 1. næstformand, Adoption & Samfund, 28 93 99 81, svn@adoption.dk

Ina Dygaard, 2. næstformand, Adoption & Samfund, 20 77 06 70, idd@adoption.dk